

Nr 33

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 4:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Genom en den 23 mars 1956 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 155, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 4:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt

Härigenom förordnas, att 2 § 2:o), 4:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

2:o) mål om beslut — — — — — i riket;	
mål <i>angående fattigvården</i> , så	mål <i>enligt lagen om socialhjälp</i> , så
fram ej klagan rörer Konungens befallningshavandes beslut i fråga om skyldighet för <i>fattigvårdssamhälle</i> att hava <i>egen fattigvårdsanstalt eller del i sådan</i> ;	fram ej klagan rörer Konungens befallningshavandes beslut i fråga om skyldighet för <i>kommun att själv eller gemensamt med annan kommun</i> hava <i>ålderdomshem eller därmed likställt hem</i> ;

mål angående samhällets — — — — — till barn;

4:o) mål om avlöningsförmåner — — — å kläder;

mål om annan ersättning, såvitt den enligt gällande författningar utgår av statsmedel och anspråket ej är framställt mot riksförsäkringsanstalten eller avser ersättning för tam-	mål om annan ersättning, såvitt den enligt gällande författningar utgår av statsmedel och anspråket ej är framställt mot riksförsäkringsanstalten eller avser ersättning för tam-
---	---

¹ Senaste lydelse av 2 § 2:o) och 17:o) se SFS 1955:298 och av 2 § 4:o) se SFS 1951:475.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

djur som dödats eller skadats av rovdjur;

djur som dödats eller skadats av rovdjur eller angår ersättning i anledning av myndighets ingripande med stöd av epidemilagen, livsmedelsstadgan eller mejeristadgan för att hindra spridning av smitta;

mål om sådant — — — — — till kommun;

17:o) mål om kyrkotukt — — — eller kastrering;

mål om disciplinär bestraffning, om avstängande från tjänstgöring under åtalstid;

mål om disciplinär bestraffning, om avstängande från tjänstgöring då åtgärd vidtagits för åtals anställande eller då disciplinärt förfarande inletts;

mål om skyldighet för prästerlig — — — i brottmål;

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1957 såvitt avser den i 2 § 2:o) vidtagna ändringen angående mål enligt lagen om socialhjälp samt i övrigt den 1 juli 1956.

I anslutning till viss nytillkommen resp. föreslagen lagstiftning föreslås smärre jämkningar i reglerna om regeringsrättens behörighet.

1. Enligt 2 § 2:o) tredje punkten regeringsrättslagen tillhör mål angående fattigvården regeringsrättens upptagande och avgörande, såframt ej klagan rör länsstyrelses beslut i fråga om skyldighet för fattigvårdssamhälle att ha egen fattigvårdsanstalt eller del i sådan.

Genom lagen den 4 januari 1956 (nr 2) om socialhjälp, som träder i kraft den 1 januari 1957, upphäves lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården. Detta innebär bland annat, att den samhälleliga hjälpformen fattigvård utmönstras ur lagstiftningen och ersättes av en ny generell hjälpform, betecknad socialhjälp. Vidare försvinner begreppet fattigvårdssamhälle, och ansvaret för socialhjälpverksamheten kommer att åvila kommunerna som sådana. Vad i fattigvårdslagen stadgas om skyldighet för fattigvårdssamhälle att ha egen fattigvårdsanstalt eller del i sådan motsvaras enligt socialhjälpslagen av skyldighet för kommun att själv eller gemensamt med annan kommun ha hem, varom stadgas i 18 § sistnämnda lag, d. v. s. åldersdomshem och därmed likställt hem. Besvärsreglerna i socialhjälpslagen överensstämmer i stort sett med motsvarande stadganden i fattigvårdslagen. Enligt 62 § socialhjälpslagen skall besvär över länsstyrelses beslut i andra frågor avseende lagens tillämpning än dem, vilka berörts i lagens övriga stadganden om fullföljd av talan, föras hos Konungen och ingivas till socialdeparte-

mentet. Under förarbetena till lagen har förutsatts, att besvären i dessa fall liksom hittills skall avgöras av regeringsrätten, såvida inte klagan rör beslut i fråga om skyldighet för kommun att själv eller gemensamt med annan kommun ha ålderdomshem eller därmed likställt hem (prop. 177/1955 s. 311).

Föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg, har vid lagrådsremissen framhållit, att med hänsyn till den nytillkomna lagstiftningen den ifrågavarande bestämmelsen i regeringsrättslagen torde böra ändras till att avse mål enligt lagen om socialhjälp. Rörde klagan länsstyrelsens beslut i fråga om skyldighet för kommun att själv eller gemensamt med annan kommun ha ålderdomshem eller därmed likställt hem, borde dock besvären upptagas och avgöras i statsrådet. Lagändringen borde träda i kraft samtidigt som socialhjälpslagen eller den 1 januari 1957.

2. I proposition till innevarande års riksdag framlägges förslag till lag om ersättning åt smittbärare. Med smittbärare förstås i lagen person som är behäftad med smittsam sjukdom eller eljest är smittförande utan att till följd därav ha förlorat sin arbetsförmåga, så ock den som misstänkes föra smitta. Smittbärare är i vissa angivna fall berättigad att erhålla ersättning av statsmedel på grund av myndighets ingripande med stöd av epidemilagen, livsmedelsstadgan eller mejeristadgan för att hindra spridning av smitta. Smittbärare, som icke är föremål för ingripande längre tid än nittio dagar i följd, benämnes tillfällig smittbärare. Består ingripandet efter denna tid benämnes han därefter kronisk smittbärare (1 §). Ersättning åt tillfällig smittbärare bestämmes och utbetalas av allmän sjukkasse i stort sett efter samma grunder som för sjukhjälp enligt lagen om allmän sjukförsäkring (3—7 §§). Även beträffande besvär förfarandet skall vad som stadgas i sistnämnda lag äga motsvarande tillämpning (9 §). Det innebär, att talan mot sjukkassas beslut föres hos riksförsäkringsanstalten samt att klagan över anstaltens beslut föres hos Konungen genom besvär. Besvär i mål rörande förmåner enligt sjukförsäkringslagen avgöres av Kungl. Maj:t i statsrådet. Samma ordning bör enligt propositionen tillämpas även i nu förevarande fall. Kronisk smittbärare, som till följd av ingripandet tillfogats inkomstbortfall eller annan förlust, må erhålla ersättning med skäligt belopp (10 §). Ersättningsärendet avgöres av vederbörande länsstyrelse i första instans. Talan mot länsstyrelsens beslut föres hos Konungen genom besvär, vilka skall ingivas till inrikesdepartementet (12 §). I propositionen uttalas, att dessa besvär bör avgöras av Kungl. Maj:t i statsrådet.

I nämnda proposition redogöres vidare för de grunder efter vilka ersättning av statsmedel må kunna utgå för förluster, som uppkommit till följd av myndighets ingripande med stöd av epidemilagen eller livsmedelsstadgan mot egendom eller företag för att hindra spridning av smittsam sjukdom. Nämnda grunder avses skola upptagas i en av Kungl. Maj:t utfärdad kungörelse. Ersättningsärende, varom nu är fråga, föreslås skola i första instans avgöras av statskontoret, mot vars beslut talan skall kunna

föras hos Konungen genom besvär. Även dessa besvär förklaras i propositionen böra prövas av Kungl. Maj:t i statsrådet.

Propositionen har behandlats av andra lagutskottet, som i sitt utlåtande nr 29 hemställt om bifall till propositionens förslag.

Föredragande departementschefen har erinrat om att det enligt 2 § 4:o) tredje punkten regeringsrättslagen tillkomme regeringsrätten att upptaga och avgöra besvär i »mål om annan ersättning, såvitt den enligt gällande författningar utgår av statsmedel och anspråket ej är framställt mot riks-försäkringsanstalten eller avser ersättning för tamdjur som dödats eller skadats av rovdjur». Med hänsyn till vad anförts i förutnämnda lagstiftnings-ärendet har departementschefen funnit, att det i berörda lagrum i regeringsrättslagen borde stadgas undantag jämväl för det fall att målet gällde ersättning i anledning av myndighets ingripande med stöd av epidemilagen, livsmedelsstadgan eller mejeristadgan för att hindra spridning av smitta. Ändringen i regeringsrättslagen har föreslagits skola träda i kraft samtidigt med lagen om ersättning åt smittbärare eller den 1 juli 1956.

3. Enligt 2 § 17:o) femte punkten regeringsrättslagen ankommer det på regeringsrätten att upptaga och avgöra besvär i mål om bl. a. avstängande från tjänstgöring under åtalstid. I vissa fall kan emellertid tjänsteman avstängas redan innan åtal väckts eller då endast disciplinär bestraffning kommer i fråga. Föreskrifter av sådant innehåll finns i ett flertal verksinstruktioner. Av särskilt intresse i detta sammanhang är bestämmelserna i allmänna verksstadgan den 7 januari 1955, vilken författning avses skola i betydande omfattning träda i stället för de särskilda verksinstruktionernas bestämmelser om åtgärder i anledning av tjänstefel m. m. Enligt 26 § allmänna verksstadgan äger myndighet, om särskilda skäl därtill är, avstänga tjänsteman från utövning av tjänsten, då åtgärd vidtages för att anställa åtal eller disciplinärt förfarande inledes mot honom, dock icke längre än till dess lagakraftgäande dom eller beslut föreligger.

Föredragande departementschefen har framhållit, att när besvär över myndighets beslut att på grund av brott avstänga tjänsteman från utövning av tjänsten i samtliga fall torde böra upptagas och avgöras av regeringsrätten, ordalagen i förevarande punkt av regeringsrättslagen borde jämkas till närmare överensstämmelse med 26 § allmänna verksstadgan. Ändringen har föreslagits skola träda i kraft den 1 juli 1956.

Lagrådet har i avgivet yttrande särskilt berört den under 2. förslagna ändringen avseende besvärsmål om ersättning åt smittbärare i enlighet med det förslag till lag om sådan ersättning, som underställts innevarande års riksdag. Lagrådet har därvid för sin del funnit det tveksamt, huruvida icke mål av sistnämnda slag borde, såsom avseende rättsfrågor, handläggas av regeringsrätten. Då emellertid det sålunda av lagrådet upptagna spörsmålet synts komma under omprövning i samband med den översyn av regeringsrättslagen som för närvarande pågår och målen i avvaktan härpå synts kunna

handläggas i den föreslagna ordningen, har lagrådet ej framställt någon erinran mot förslaget i ifrågavarande del.

Lagrådet har ej heller i övrigt framställt någon erinran mot de föreslagna lagändringarna.

Utskottet. Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag. Under förutsättning att riksdagen antager det av Kungl. Maj:t framlagda, av andra lagutskottet tillstyrkta förslaget till lag om ersättning åt smittbärare, får utskottet därför hemställa,

att förevarande proposition, nr 155, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 15 maj 1956

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Lindblom, Per Olofsson, Lodenius, fru Sjöström-Bengtsson och herr Lindgren;

från andra kammaren: herrar Rylander, Lindberg, Landgren, Gezelius, Onsjö, fru Johansson i Skövde, herr Ekström och fröken Löwenhielm.
